

Ukoliko vrijeme nije ugovoreno, tada u uobičajenom vremenu ili u vremenu koje proizlazi iz prirode posla. Kod transportnog osiguranja premija mora biti plaćena najkasnije do ukrcaja robe u transportno sredstvo u ovom slučaju u brod. Za ovu dužnost ugovarača osiguranja nije potrebna nikakva posebna napomena osigurateljeva.

Osiguranik nadalje navodi da je osiguratelj na temelju čl.1901. Tal. gradj. zakonika bio ovlašten zahtijevati plaćanje premije s odgovarajućim zateznim kamatama, a da je bio dužan platiti osigurninu. Kasacija ni ovo stajalište nije prihvatila, već se priklanja presudi Apelacionog suda prema kojoj osiguratelj ima pravo odbiti plaćanje osigurnine ako mu premija nije bila plaćena. On se ovog prava može odreći, ali to odricanje mora biti izričito. Ukoliko takvog odricanja nema, dolaze do primjene 1182. i 1183. član građanskog zakonika.

Tužitelj napokon navodi da on nije bio dužan platiti premiju, već da ta dužnost tereti ugovarača osiguranja, a da se njega kao korisnika osiguranja, koji nije ugovarač, ne tiče da li je premija plaćena, pa da osiguratelj ne može njemu istaći prigovor neplaćene premije. Ni ovo stajalište sud nije prihvatio, već tvrdi da prigovor neplaćene premije osiguratelj može postaviti i trećem osiguraniku koji nije ugovarač osiguranja.

(Dir.Mar.1970, str.74)

B.J.

SAVEJNI SUD SR NJEMAČKE

Prijevoz kontenerom - Osiguranje - Odgovornost u slučaju nedovoljnog pakovanja tereta u kontener - Osiguratelj nije dužan naknaditi štetu iz osiguranja koja je nastala zbog nedovoljnog pakovanja tereta u kontener - Kontener se ne može smatrati kao dio brodskog prostora u kojem se nalazi teret, već kao način pakovanja, odnosno ambalaža određene količine tereta

Savezni sud SR Njemačke odlučivao je po prvi put o naknadi štete iz osiguranja za oštećenje tereta koji je bio prevožen morem u konteneru.

Prema toj odluci osiguratelj kod kojega je izvršeno transportno osiguranje nije dužan naknaditi štetu koja je nastala zbog toga što ovlaštena špediterska firma

nije teret u konteneru dovoljno učvrstila, tako da je uslijed djelovanja morskih valova došlo do međjusobnog pomicanja pojedinih dijelova tereta u konteneru i time do njihovog oštećenja.

Povod za ovakvu presudu bila je tužba jedne firme iz Chicaga protiv njemačkog osiguratelja. Američka firma kupila je u SR Njemačkoj 12 kompleta namještaja spavaćih soba koji je prevožen u jednom konteneru iz SR Njemačke preko New Yorka u Chicago.

Budući da je spomenuti namještaj ispunjavao jedva 2/3 kontenera, špediterska firma koja je vršila slaganje tereta u kontener pričvrstila je spomenuti namještaj drvenim podupiračima koji su se u toku putovanja pokazali slabi, te se lomili uslijed djelovanja morskih valova. Uslijed toga došlo je do pomicanja pojedinih dijelova namještaja i njihovog oštećenja tako da je ukupna šteta iznosila 25.000 DM.

Savezni sud SR Njemačke odbio je tužbeni zahtjev američke firme protiv njemačkog osiguratelja s obrazloženjem da osiguratelj nije dužan naknaditi štetu iz osiguranja, odnosno isplatiti osigurninu iz razloga što je ona nastala kao posljedica nedovoljnog pakovanja namještaja spavaćih soba u konteneru.

Sud dalje kaže da se kontener ne može smatrati kao brodski prostor u koji se smješta teret, već kao način pakovanja odnosno ambalaža određene količine tereta. Pravilno slaganje tereta i njegovo učvršćenje u kontener, dužnost je naručitelja prijevoza. Za isključenje osigurateljeve odgovornosti dovoljno je već da se šteta može pretežno pripisati nedostatku pakovanja.

(ITZ 1971, str.5131)

Z.A.

Bilješka.- Iako bez preciznijih podataka o parničnim strankama, broju i datumu sudske odluke, smatramo potrebnim upoznati čitaoce s naprijed navedenim stajalištem njemačke sudske prakse.

Sud je u konkretnom slučaju zauzeo stajalište da kontener u funkcionalnom smislu riječi predstavlja ambalažu odnosno način pakovanja tereta koji se u njemu prevozi. Ovo je u skladu s definicijom kontenera koju su dale nadležne međjunarodne organizacije koje se bave ovim problemom (Medjunarodni ured za kontenere, Medjunarodna organizacija za standardizaciju i druge). Sve te definicije govore o konteneru kao o predmetu transportne opreme bilo da je to sanduk, posuda ili druga slična naprava u koju se smješta odgovarajuća količina tereta

zavisno od njegove veličine, radi bolje zaštite tereta u toku transporta, te bržeg i lakšeg manipuliranja prilikom prekrcaja s jednog transportnog sredstva u drugo, s tim da se njegov sadržaj puni ili prazni u skladištu prodavaca ili kupca.

S obzirom na tako izraženo shvaćanje funkcije kontenera kao ambalaže tereta, sud je oslobodio osiguratelja dužnosti naknade štete iz osiguranja odnosno plaćanja osigurnine, jer o pravilnom pakovanju treba voditi brigu osiguranik, pa propuštanje te dužnosti pada na njegov teret.

Ne dovoljno pakovanje tereta kao izričito navedeni razlog ekskulpacije osiguratelja opće je načelo prava osiguranja pri osiguravanju robe u transportu. Ono je izraženo u zakonskim propisima, pravilima odnosno općim uvjetima ili odredbama pojedinih polica.

Primjera radi navodimo nekoliko uvjeta odnosno polica osiguranja o ovom pitanju:

- Institute cargo clauses (All Risks) od 1/1/63 za osiguranje robe u pomorskom transportu u t.5. određuje: "This insurance is against all risks of damage to the subject-matter insured but shall in no case be deemed to extend to cover loss damage or expense proximately caused by delay or inherent vice or nature of the subject-matter insure".

- Uvjeti generalne police za osiguranje pošiljaka u domaćem transportu br. T-10/1.I 1968. OZ-a Zagreb u čl.4. predviđaju da osiguratelj nije u obavezi između ostalog i za "štete zbog neuredne otpreme ili unutarnje mane robe".

- Opći uvjeti za osiguranje robe u međunarodnom kopnenom transportu osiguratelja Slavija Lloyd - General conditions - All risks od 1.I 1970. pod c) određuju: "This insurance shall in no case be deemed to extend to cover loss damage or expense caused by delay, inherent vice or nature of the goods and/or insufficient packing".

- Opći uvjeti generalne police Jadranskog osiguravajućeg zavoda Split u čl.3. određuju da osiguratelj nije dužan platiti štetu između ostalog, ako je šteta posljedica "slabog, nestručnog, ili manjkavog pakovanja".

Upozorenje suda da se kontener ne može smatrati dijelom brodskog prostora, ima pored ostalog za cilj da dokaže tužitelju da ne dolazi u obzir brodarova odgovornost za nastalu štetu. Također i Konvencija o teretnici i pojedini nacionalni zakoni isključuju brodarovu odgovornost za štetu ako je ona nastala kao posljedica nedovoljnog pakovanja tereta.

Brodarova odgovornost za štetu na robi u konteneru mogla bi doći u obzir jedino u slučaju ako bi došlo do vanjskog oštećenja kontenera zbog nepravilnog rukovanja kontenerom od brodarove strane. U tom slučaju bi postojala uzročna veza između vanjskog oštećenja kontenera i oštećenja tereta u samom konteneru. Očito je da to nije bilo u ovom slučaju.

Z.A.